

УДК 81'276.1:81'367.5

Біленко Т. Г.¹, Караульна К. Ю.²

¹ канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ЕФ-518 ЗНТУ

ТЕРМІНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В МОВІ СУЧАСНИХ ЗМІ

Нестабільність процесів світової економіки, складність і неодноразовість економічної ситуації в Україні зумовили зростання інтересу до цієї сфери з боку спеціалістів. Науково-технічний процес сприяє не лише бурхливому розвитку науки й техніки, а й вносить істотні зміни в лінгвістичну модель світу появою як окремих термінів, так і цілих терміносистем. Незаперечним є твердження, що зацікавлення соціально-економічною тематикою стало однією з ознак сучасної дійсності. Соціально-економічна лексика – це мовні одиниці, в семантичну структуру яких входять

експліцитно чи імпліцитно представлені семи "соціальний" і "економічний" (пов'язаний з економікою, який має відношення до економіки). Повсякденна увага ЗМІ, значною мірою спрямована на питання економіки, фінансів, банківської справи, бізнесу, безперечно, істотно сприяє популяризації аналізованої тематичної групи лексики та активному засвоєнню її громадянами держави. Метою цієї роботи – аналіз стабілізованих мовних інновацій та тих, що виявляються наразі лише в мові ЗМІ і не знайшли своєї фіксації в словниках новітнього періоду.

У публіцистиці нової доби поширеними є назви дій, економічних процесів, заходів, які мають місце сьогодні в нашій державі: реструктуризація – "згода, в результаті якої борг з коротким терміном погашення замінюється боргом з пізнішим терміном погашення", верифікація – перевірка достовірності сертифікатів про походження товару з України, що здійснюється митними органами. У новітній період у мові сучасних ЗМІ значно зросла кількість лексем на позначення реалій, пов'язаних з особливостями господарської, економічної, фінансової діяльності країн Заходу, які стають характерними для України: Краудфандинг або краудлендинг (народне фінансування); рефармінг – взаємний обмін і впорядкування частотних частотних ресурсів між усіма операторами. Варто відзначити як позитивне явище те, що останнім часом спостерігаємо не лише процес інтенсивного засвоєння українською мовою іншомовних економічних термінів, а й активне продукування власне національних, утворених за українськими дериваційними моделями і словотвірними типами: Приблизно з цієї ж категорії і повідомлення про затримання групи правоохоронців, які займалися розбоєм або рекетом стосовно бурштинників, покриваючи їхню діяльність. Це також полегшить життя «єдиноподатникам», які зможуть перераховувати на свої облікові рахунки регульовані ними самими суми. У зв'язку з розгортанням нових і актуалізацією в суспільному житті певних уже наявних раніше видів діяльності й дозвілля та зі спрямуванням суспільної уваги до певних сфер життя, особливо в сучасних обставинах економічної, культурної, мовної глобалізації (із запозиченням масивів лексики англійської мови), відбулася активізація творення (запозичування) і вживання гнізд складних слів з однаковими компонентами, напр.: бінес-клас, бізнес-план, бізнес-структура, бізнес-центр, бізнес-партнер).

Досить активно функціонують у мові сучасних мас-медіа нові слова на позначення таких зарубіжних, спільних та українських концернів, підприємств, компаній, асоціацій, спілок тощо: У стартовому відбірковому етапі тендера Міноборони з постачання нафтопродуктів перемогли невідомі й маловідомі компанії зі статутними фондами в кілька тисяч гривень: «ТрейдКоммодіті», «Нафтова компанія Петролеум Груп», «Міраж Трейд», «Оккоїл», а також ФОП Автенюк В.В., компанія «Вог АероДжет». Останнім

часом стали популярними й загальновідомі назви осіб за родом їхньої більш чи менш постійної або просто характерної діяльності заняття, поведінки: айтішник, ІТ-фахівець, офшорник, мінори-тарій. У досліджених джерелах виявлено інноваційні лексеми, які називають державні й недержавні організації та структури, покликані сприяти розвитку економіки та контролю в цій галузі: Уже майже півроку як створено єдиний контролюючий орган у сфері продовольства – Держпродспожив – службу замість кількох корумпованих. Так, у лютому Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ) домовилися про проведення наукового дослідження радіочастотного ресурсу для впровадження LTE. Як бачимо, у межах обстежуваного періоду помітно активізувалося творення слів шляхом ініціальної аббревіації – як мовна реакція в основному на зміни в політичному й економічному житті та державній організації країни, а також на розширення її міжнародних контактів. У нову добу в спеціалізованих, а зрідка й у науково-популярних виданнях, у мас-медіа, рекламі часто трапляється чимало слів, засвоєних безпосередньо з англійської мови без їх транслітерації: Brexit – вихід Британії із Євросоюзу.

Отже, активна дія взаємозумовлених екстра- та інтралінгвальних чинників сприяє розширенню частини відомих компонентів лексичного складу. Обстежені джерела доби незалежності відбивають істотні зміни в словниковому складі сучасної мови, що зумовлено новітніми історичними процесами державотворення, формування сучасного мислення, пошуками адекватних засобів мовного вираження.